Journal of Athar
ISSN (E.): 2538-1830 - ISSN (P.): 1024-1647
| Vol. 46 | No. 109 | 2025 |

Analysis of the Historical and Content Developments of Asar Journal

Faezeh Esmaeilbeigi[1], Marziyeh Nekoolaal Tak[2], Faezeh Seyyedbagheri[3]

1. Ph.D. Student in Tourism, Department of Tourism, Faculty of Tourism, University of Tehran, Tehran, Iran.
2. Ph.D. Student in Tourism, Department of Tourism, Faculty of Tourism, University of Tehran, Tehran, Iran.
3. Ph.D. Student in Tourism, Department of Tourism, Faculty of Tourism, University of Tehran, Tehran, Iran (Corresponding Author).

Email: seyedbagheri.fa@ut.ac.ir

Article Ifo

https://doi.org/10.66224/Athar.1915.183

Pp: 183 - 204

Article Type:
Research Article

Article History:
Received: 2025/03/26
Revised: 2025/06/08
Accepted: 2025/06/11

Use your device to scan and read the article online

Athar Journal
Journal of the Research Institute of Historical Buildings and Fabrics, Research Institute of Cultural Heritage and Tourism (RICHT), Tehran, Iran.

Owner & Publisher:
Cultural Heritage and Tourism Research Institute (RICHT), Tehran, Iran.

Journal Homepage: https://athar.richt.ir/

Abstract

This study investigates the historical trends, thematic developments, and scholarly collaboration patterns in articles published by the Asar Scientific Journal from 2014 to 2024 (1393–1403 in the Iranian calendar). By analyzing 303 published articles, the research seeks to determine the degree to which the journal's content aligns with contemporary priorities in heritage conservation and restoration. Using a combined approach of scientometrics and content analysis, data were collected on authorship, institutional affiliations, keywords, methodologies, and collaboration structures, and analyzed using ATLAS.ti software. The findings indicate a relative stability in publication frequency, with a peak in 2022 (42 articles) and a low point in 2016 (22 articles). Thematic analysis shows a predominance of social, historical, and architectural studies, while technological and economic aspects remain underexplored. For context, only one article in the entire decade focused on economics, while technology-related papers rarely engaged with modern digital applications. Geographically, most contributions originate from Iran, particularly Isfahan, Tehran, and East Azerbaijan, although limited international comparisons with Turkey, China, and Russia were also observed. Collaboration networks reveal the central role of the Cultural Heritage and Tourism Research Institute, supported by universities such as Islamic Azad University and Isfahan University of Art. However, engagement with industry and governmental bodies remains limited, highlighting a gap between research and policy. Overall, while Asar demonstrates strong academic visibility, future growth depends on expanding its thematic scope to include economic dimensions, technological innovation, and pressing national challenges such as water scarcity and climate change. Strengthening international collaborations and diversifying methodological approaches could further enhance the journal's contribution to sustainable heritage conservation and increase its real-world impact.

Keywords: Scientometrics, Asar Journal, Historical Heritage Conservation and Restoration, Scientific Collaboration Networks, Emerging Research Trends, Scholarly Genealogy, PESTEL Model.

Citations: Esmaeelbeigi, F., Nekoolaal Tak, M. & Seyed Bagheri, F., (2025). "Analysis of the Historical and Content Developments of Asar Journal". *Athar*, 46(109): 183-204. https://doi.org/10.66224/Athar.1915.183
Homepage of this Article: https://athar.richt.ir/article-2-1915-en.html

© The Author(s) *Copyright © 2025 The Authors. Published by Cultural Heritage and Tourism Research Institute (RICHT).*
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

Introduction

The Asar Journal, published by the Research Institute of Cultural Heritage and Tourism in Iran, represents one of the most influential academic platforms for the dissemination of knowledge in heritage conservation, restoration, architecture, and related cultural studies. As the first specialized journal in this field established after the Islamic Revolution, and holding a "B" rating from the Ministry of Science alongside an ISC classification, its academic standing is well-established. Since its establishment, the journal has played a critical role in shaping scholarly debates within the national context, while also contributing to broader regional dialogues. Yet, despite its longstanding reputation, there has been limited systematic investigation into how effectively the journal reflects the evolving needs of both academia and society. This is particularly crucial in the face of pressing national and global challenges such as climate change, water scarcity, urban transformation, and the integration of digital technologies into heritage management. This study addresses this research gap by examining the journal's alignment with these contemporary priorities.

In the last decade, the academic publishing landscape in Iran has undergone significant transformation, mirroring global trends. Growing internationalization, the digitalization of research outputs, and the increasing importance of scientometric and genealogical analyses have compelled journals to adapt their editorial policies and thematic orientations. In this regard, evaluating the thematic evolution of

Asar is essential for understanding its responsiveness to emerging scientific, cultural, and social priorities. A genealogical approach, inspired by Foucault, allows for a deeper analysis of the historical processes and intellectual shifts that have shaped the knowledge produced within its pages. The journal's potential role extends beyond academic discourse; it can serve as a vital bridge between researchers, policymakers, and practitioners in heritage conservation, thereby contributing to sustainable cultural development. The effectiveness of this role, however, depends on its ability to foster diverse collaborations and address practical, real-world problems.

The present study, therefore, aims to conduct a comprehensive scientometric and genealogical analysis of

Asar over a ten-year period (2014–2024) to address three main objectives. First, it analyzes the historical trends and content changes to evaluate the journal's role in knowledge dissemination. Second, it assesses the alignment of published articles with the current needs and priorities of the heritage sector. Third, it examines the degree of theoretical coherence or diversity within the journal's publications. By applying analytical frameworks, including a PESTEL analysis, the research seeks to identify strengths and weaknesses in the journal's thematic coverage across political, economic, social, technological, environmental, and legal dimensions. In doing so, the study provides evidence-based insights and strategic recommendations that may guide future editorial strategies and enhance the journal's impact in both national and international contexts.

Discussion

This analysis of 303 articles from the Asar journal confirms its established position in Iranian academia while simultaneously revealing critical areas for strategic development. The findings

illustrate a significant thematic imbalance, which, when viewed through the PESTEL framework, shows a clear concentration on social, historical, and environmental dimensions. While this focus reflects traditional strengths in humanities research, the pronounced underrepresentation of economic and modern technological topics points to a potential disconnects with key contemporary challenges in heritage management. The scarcity of research on topics like project budgeting or the economic impacts of conservation, alongside the limited engagement with crucial technologies such as digitalization and 3D scanning, suggests that the journal may not be fully equipping its readership to address the practical and financial realities of sustainable heritage development.

Methodologically, the predominance of qualitative and case-study approaches is consistent with the nature of heritage studies but also presents a limitation. This homogeneity may restrict the generalizability of findings and inhibit broader comparative analysis. To enhance the robustness of its published research, the journal could benefit from actively encouraging a greater diversity of research designs, particularly the integration of analytical or mixed-methods approaches that can provide more generalizable insights.

The analysis of collaboration networks highlights another crucial gap: the disconnect between academic research and its practical application. While the Cultural Heritage and Tourism Research Institute serves as a strong central hub for academic collaboration, the limited engagement with governmental and industrial sectors is a significant weakness. This finding suggests that the valuable knowledge produced within the journal's pages may not be effectively translated into actionable policies or industry practices. Fostering stronger, formalized partnerships between researchers, policymakers, and industry professionals is therefore essential for bridging this gap and maximizing the real-world impact of the research.

Finally, the study reveals that academic output is not produced in a vacuum; publication trends appear to be influenced by the broader socio-political context within Iran. This interconnectedness underscores the journal's potential to serve as a chronicler of national priorities and challenges. By strategically diversifying its thematic scope, promoting methodological innovation, and fostering cross-sectoral collaborations, the Asar journal can evolve from a respected academic repository into a more dynamic and influential force in shaping the future of sustainable heritage conservation.

Conclusion

This study concludes that while the "Asar" Scientific Journal has an established position within the field of heritage conservation and restoration in Iran, it possesses significant untapped potential for academic growth and broader impact. The research found that the journal has maintained a relative stability in its publication output over the past decade, with a peak of 42 articles in 2022 and a low of 22 in 2016, and a strong thematic focus on social, historical, and architectural topics. However, there is a clear opportunity to expand its scope by addressing emerging research needs and contemporary national priorities, such as environmental crises and the need for economic sustainability.

Specifically, the findings highlight those topics related to modern technologies, such as digitization and computer modeling, along with the economic dimensions of cultural heritage, have received comparatively limited attention. To better address the real needs of the conservation field and

contribute meaningfully to sustainable development, future research published in the journal should prioritize these underrepresented areas. Furthermore, the analysis of the scientific collaboration network revealed that while the Cultural Heritage and Tourism Research Institute plays a central role with 17 key collaborations, interaction with industrial entities and governmental organizations remains limited, indicating a gap between academic research and practical application. The research also pointed to a methodological homogeneity, with a majority of studies employing qualitative approaches, suggesting a need for greater diversity through the inclusion of mixed-methods research.

To enhance the journal's scholarly impact and its competitiveness on both national and international fronts, it is essential to foster stronger partnerships with non-academic stakeholders. By strategically creating special issues focused on technological innovation and the economics of cultural heritage, promoting methodological diversity, and bridging the gap between researchers and policymakers, the journal can better serve the academic and professional communities. Such efforts will allow "Asar" to contribute more effectively to the sustainable and resilient conservation of Iran's invaluable cultural heritage in the face of contemporary challenges.

Acknowledgments

The authors would like to express their sincere gratitude to Dr. Amin Faraji and his assistant, Ms. Mahla Rezaei, for their valuable guidance and assistance in improving this article.

Observation Contribution

Faezeh Seyedbagheri: Contributed 40% to the research by writing the main text, analyzing the data, collecting information, and preparing the abstract. Faezeh Esmail Beigi: Contributed 40% to the research by writing the main text, analyzing the data, collecting information, and preparing the abstract. Marzieh Nekoolal Tak: Contributed 20% by assisting with data collection and writing the English abstract.

Conflict of Interest

The authors declare that they have no conflict of interest in the publication of this article. The financial resources for this research were provided by the authors themselves.

فصلنامهٔ علمی اثـر
شـاپای چاپـی: ۱۶۴۷-۱۰۲۴ - شـاپای الکترونیکـی: ۱۸۳۰-۲۵۳۸
| سـال ۴۶ | شـمارهٔ ۱۰۹ | ۱۴۰۴ |

تحلیل تحولات تاریخی و محتوایی مجلهٔ «اثر»

فائزه اسمعیل‌بیگی[I]، مرضیه نیکولعل‌تک[II]، فائزه سیدباقری[III]

I. دانشجوی دکتری گردشگری، گروه گردشگری، دانشکدهٔ گردشگری، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
II. دانشجوی دکتری گردشگری، گروه گردشگری، دانشکدهٔ گردشگری، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
III. دانشجوی دکتری گردشگری، گروه گردشگری، دانشکدهٔ گردشگری، دانشگاه تهران، تهران، ایران (نویسندهٔ مسئول).
Email: seyedbagheri.fa@ut.ac.ir

اطلاعات مقاله

https://doi.org/10.66224/Athar.1915.183

نوع مقاله: پژوهشی

صص: ۲۰۴-۱۸۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۰۶
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۳/۱۸
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۲۱

فصلنامهٔ علمی اثر
نشریهٔ پژوهشکدهٔ ابنیه و بافت‌های تاریخی، پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری، تهران، ایران.

ناشر:
پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری

چکیده

هـدف ایـن پژوهـش، بررسـی تحلیلـی سـیر تاریخـی و تحـولات محتوایـی مقـالات منتشـر شـده در فصلنامـهٔ علمـی «اثـر» بیـن سـال‌های ۱۳۹۳ تـا ۱۴۰۳هـ.ش. اسـت؛ هم‌چنیـن، ایـن مطالعـه بـه ارزیابـی میـزان هم‌سـویی مقـالات بـا نیازهـای روز و اولویت‌هـای حـوزهٔ حفاظـت و مرمـت می‌پـردازد. ایـن پژوهـش بـا اسـتفاده از رویکردهـای علم‌سـنجی، تبارشناسـی و تحلیـل رونـد، تعـداد ۳۰۳ مقالـه را در بـازهٔ زمانـی موردنظـر بررسـی کـرده اسـت. داده‌هـای کتاب‌شـناختی شـامل اطلاعـات نویسـندگان، موضوعـات، روش‌هـای پژوهـش، کلمـات کلیـدی و شـبکه‌های همـکاری علمـی جمع‌آوری و بـا اسـتفاده از نرم‌افـزار ATLAS.ti تحلیـل شـده‌اند. یافته‌هـا نشـان می‌دهـد کـه مجلـهٔ «اثـر» از ثبـات نسـبی در تعـداد و تنـوع موضوعـی مقـالات برخـوردار بـوده و عمدتـاً بـر مباحـث اجتماعـی، تاریخـی و معمـاری تمرکـز داشـته اسـت. بـا این‌وجـود بـه بخش‌هـای اجتماعـی و زیسـت‌محیطی توجـه بیشـتری شـده اسـت؛ از سـویی دیگـر، موضوعاتـی ماننـد فناوری‌هـای نویـن (ماننـد دیجیتال‌سـازی و مدل‌سـازی رایانـه‌ای) و ابعـاد اقتصـادی حـوزهٔ مرمـت کمتـر موردتوجـه قـرار گرفته‌انـد. شـبکهٔ همـکاری علمـی نشـان‌دهندهٔ نقـش محـوری پژوهشـگاه میراث‌فرهنگـی و گردشـگری اسـت، امـا تعامـل بـا نهادهـای صنعتـی و سـازمان‌های دولتـی هم‌چنـان محـدود اسـت. ایـن پژوهـش نتیجه‌گیـری می‌کنـد کـه مجلـهٔ «اثـر» جایـگاه تثبیـت شـده‌ای در حـوزهٔ حفاظـت و مرمـت دارد؛ امـا بـرای پاسـخ‌گویی بـه نیازهـای درحـال ظهـور و ارتقـا جایـگاه بین‌المللـی خـود، لازم اسـت همـکاری‌هـای میان‌رشـته‌ای و بین‌المللـی را تقویـت کـرده و بـه موضوعـات کمتـر پرداختـه شـده، به‌ویـژه موضوعـات فناوری‌هـای نویـن و اقتصـاد میراث‌فرهنگـی، بیشـتر توجـه کنـد.

کلیدواژگان: علم‌سنجی، مجلهٔ اثر، حفاظت و مرمت آثار تاریخی، شبکه‌های همکاری علمی، روندهای تحقیقاتی نوظهور.

ارجاع به مقاله: اسمعیل‌بیگی، فائزه؛ نکولعل‌تک، مرضیه؛ و سیدباقری، فائزه،(۱۴۰۴). «تحلیل تحولات تاریخی و محتوایی مجلهٔ «اثر»». اثر، ۴۶ (۱۰۹): ۲۰۴-۱۸۳. https://doi.org/10.66224/Athar.1915.183
صفحهٔ اصلی مقاله در سامانهٔ نشریه: https://athar.richt.ir/article-2-1915-fa.html

© The Author(s)
OPEN ACCESS
حق انتشار این مستند، متعلق به نویسنده(گان) آن است. ۱۴۰۴ © ناشر این مقاله، پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری است.
این مقاله تحت گواهی زیر منتشرشده و هر نوع استفادهٔ غیرتجاری از آن مشروط بر استناد صحیح به مقاله و با رعایت شرایط مندرج در آدرس زیر مجاز است.
Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

مقدمه

علم‌سنجی، به‌عنوان شاخه‌ای از علم اطلاعات، نقش حیاتی در تحلیل فعالیت‌های علمی، ارزیابی تأثیر تحقیقات و توسعهٔ دانش ایفاء می‌کند. این حوزه با ارائه داده‌های کمّی و کیفی، به سیاست‌گذاران و مدیران علمی کمک می‌کند تا اولویت‌های پژوهشی را تعیین و سرمایه‌گذاری‌های هدفمندی انجام دهند (Moed, 2017; Waltman, 2016). افزون‌بر این، علم‌سنجی با شناسایی شبکه‌های همکاری علمی و روندهای نوظهور، امکان بهبود استراتژی‌های پژوهشی و ارتقائ تعاملات بین‌رشته‌ای را فراهم می‌آورد (Sugimoto & Larivière, 2018; Aksnes *et al.*, 2019). در حوزهٔ میراث‌فرهنگی، تحلیل تبارشناسی مجلات تخصصی مانند «اثر» می‌تواند تحولات محتوایی، روش‌شناختی و تأثیرات تاریخی این نشریات را آشکار سازد و نقش آن‌ها در پاسخ‌گویی به نیازهای معاصر را ارزیابی کند (Gingras, 2016; Vieira et al., 2022).

با این‌حال، مطالعات محدودی به بررسی تطابق محتوای مجلات تخصصی با اولویت‌های نوین حوزهٔ حفاظت و مرمت آثار تاریخی پرداخته‌اند. شکاف تحقیقاتی در حوزه‌هایی مانند به‌کارگیری فناوری‌های دیجیتال (مانند مدل‌سازی سه‌بُعدی و هوش مصنوعی)، اقتصاد میراث‌فرهنگی و پایداری محیطی مشهود است (Gattiglia, 2025; Lian & Xie, 2024; UNESCO, 2021). نشریهٔ علمی «اثر» با رتبه «ب» وزارت علوم وبا درجهٔ Q2 از پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)، با همکاری انجمن‌های علمی باستان‌شناسی و مرمت آثار تاریخی ایران منتشر می‌شود. این مجله، نخستین نشریهٔ سازمان ملی حفاظت آثار باستانی پس از انقلاب اسلامی است که از سال ۱۳۵۷هش. با عنوان «آگاهی‌نامه» آغاز به‌کار کرد و سپس به «اثر» تغییر نام داد. این مجله از قدیمی‌ترین مجلات تخصصی در حوزهٔ آثار باستانی است و مقالاتی در زمینهٔ شهرسازی، معماری، مرمت و هنر ایرانی منتشر می‌کند.

این پژوهش با هدف تحلیل تحولات محتوایی و تاریخی مجلهٔ «اثر» در بازهٔ زمانی ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۳هـ.ش. و ارزیابی هم‌خوانی آن با نیازهای معاصر، سه پرسش اصلی را مطرح می‌کند: ۱) روندهای تاریخی و تحولات محتوایی مقالات مجلهٔ «اثر» در حوزهٔ معماری، حفاظت و مرمت طی ۱۰سال اخیر چگونه بوده و چه نقشی در ترویج دانش تخصصی داشته‌اند؟ ۲) مقالات منتشرشده تا چه حد با نیازهای روز حوزهٔ حفاظت و مرمت و اولویت‌های نوین (مانند فناوری‌های دیجیتال و اقتصاد پایدار) هم‌خوانی دارند؟ ۳) محتوای مجلهٔ «اثر» از نظر وحدت نظری و تنوع روش‌شناختی در حوزهٔ حفاظت و مرمت آثار تاریخی در چه سطحی قرار دارد؟

این پژوهش با ترکیب روش‌های تبارشناسی، تحلیل روند و علم‌سنجی، داده‌های ۳۰۳ مقاله را بررسی می‌کند. یافته‌ها نشان می‌دهند که مجلهٔ «اثر» با وجود تمرکز قوی بر موضوعات اجتماعی و تاریخی، نیازمند توجه بیشتر به فناوری‌های نوین و همکاری‌های بین‌المللی است. این مطالعه، پیشنهاد می‌کند که ادغام رویکردهای میان‌رشته‌ای و بهره‌گیری از چارچوب‌های نوین (مانند: PESTEL و SDGs) می‌تواند جایگاه مجله را در سطح جهانی ارتقا دهد (ICOMOS, 2023; European Commission, 2022).

پیشینهٔ پژوهش

در سیاست‌گذاری‌های علمی، «تولید علم» با ارزیابی شاخص‌های انتشار مقالات و تأثیر آن‌ها در توسعهٔ دانش موردتوجه قرار گرفته است. مطالعات نشان می‌دهند که انتشار منظم نشریات تخصصی، به‌ویژه در حوزه‌های میان‌رشته‌ای مانند معماری و مرمت، ضمن انتقال یافته‌های نوین، ارتباط دانشگاه-صنعت را نیز تقویت می‌کند (Khashei Varnomkhasti *et al.*, 2018). یونسکو تأکید کرده است که انتشار نشریات علمی-پژوهشی یکی از رسالت‌های اصلی آموزش عالی محسوب می‌شود و معیار سنجش جایگاه علمی کشورها است (UNESCO, 2020).

تحلیل کتاب‌سنجی و روش تبارشناسی

از دیدگاه فلسفی، تبارشناسی به مثابه ابزاری برای بررسی عمیق‌تر ساختارهای اجتماعی، فرهنگی و تاریخی مطرح می‌شود. این رویکرد از دیدگاه «نیچه» و «فوکو» نشان می‌دهد که ارزش‌ها، اخلاق و دانشی که در یک جامعه

پذیرفته شده، حاصل فرآیندهای تاریخی پیچیده‌ای هستند که تحت‌تأثیر قدرت قرار دارند. تبارشناسی به ما این امکان را می‌دهد که خاستگاه‌های این ارزش‌ها و گفتمان‌ها را کشف کنیم و نشان‌دهیم که چگونه قدرت و دانش در طول تاریخ به‌هم پیوند خورده‌اند و بازتولید شده‌اند (Akrami *et al.,* 2012). تحلیل تبارشناسی به‌معنای بررسی کمّی انتشارات مربوط به یک مجله در زمینهٔ خاص است. این تحلیل‌ها به پژوهشگران این امکان را می‌دهند که پیدایش، منشأ، توسعه و تکامل یک حوزهٔ تحقیقاتی را کالبدشکافی کنند تا وضعیت فعلی و روندهای آتی در آن زمینه روشن شوند. امروزه، تحلیل‌های تبارشناسی با استفاده از تصاویر شبکه‌ای، تحلیل‌های بصری مناسبی را ارائه می‌دهند (Liu *et al.,* 2019). در مطالعات میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی، تبارشناسی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا می‌تواند چالش‌ها، فرصت‌ها و شکاف‌های موجود در پژوهش‌ها را شناسایی کرده و به پژوهش‌گران کمک کند تا موضوعاتی را که دغدغه‌های جامعه در زمان خود بوده، موردتوجه قرار دهند.

تحلیل کتاب‌سنجی با تمرکز بر کمّیت انتشار، شبکهٔ استنادی و دسته‌بندی‌های موضوعی، ابزاری قدرتمند برای شناسایی روندهای پژوهشی است؛ اما ترکیب آن با روش تبارشناسی فوکو به شناسایی تأثیر گفتمان‌ها و قدرت در شکل‌دهی به اولویت‌های تحقیقاتی کمک می‌کند. «لین» و همکاران (۲۰۱۹) با بهره‌گیری از نرم‌افزارهای VOSviewer و CiteSpace، روند انتشار مقالات حوزهٔ حفاظت میراث را بین سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۲۲م. مورد تحلیل قرار دادند و نقاط عطف تحقیقاتی را شناسایی کردند (Mohamed & Marzouk, 2023). این رویکرد نشان می‌دهد که تحول موضوعات مرمت دیجیتال و حفاظت پایدار چگونه تحت‌تأثیر کنش‌های نهادی و علمی قرار گرفته‌اند.

مطالعات تبارشناسی و روندهای محتوایی در حوزه میراث‌فرهنگی، معماری و مرمت

در دههٔ اخیر، چند بررسی نظام‌مند به نقش فناوری‌های دیجیتال و پایداری در میراث‌فرهنگی معماری و مرمت پرداخته‌اند؛ به‌عنوان مثال، مطالعه‌ای بر تصویرسازی میراث‌فرهنگی از ۱۹۹۸ تا ۲۰۲۳م. با تحلیل کتاب‌سنجی منتشر شد که رشد پیوسته پژوهش در حوزهٔ واقعیت مجازی و مدل‌سازی سه‌بُعدی را نشان می‌دهد (Tang *et al.,* 2024)؛ هم‌چنین در پژوهشی، مرور نظام‌مند فناوری‌های دیجیتال در مدیریت ریسک میراث معماری از ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۴م. بررسی شد و روند ورود جی. آی. اس. (GIS)، اسکن لیزری و واقعیت افزوده به فرآیندهای مرمت و پیش‌بینی ساختاری تا مدیریت مشترک میراث را گزارش داد (Yu *et al.,* 2025; Li *et al.,* 2025). مطالعه‌ای به بررسی مفهوم «سبز کردن میراث» و کاربرد ارزیابی چرخهٔ زندگی (Life Cycle Assessment /LCA) را ارائه کرد که به‌عنوان ابزاری برای سنجش زیست‌محیطی فرآیندهای مرمت معرفی نمود (Elnaggar, 2024)؛ با این‌حال، پژوهش‌های متمرکز بر مشارکت جوامع محلی و سیاست‌های تطبیقی با تغییرات اقلیمی هنوز در حاشیه قرار دارند.

تنوع روش‌شناختی و وحدت نظری

مطالعات حوزهٔ مرمت، آثاری از تنوع روش‌شناختی را نشان می‌دهند؛ برای مثال، تحقیقات کیفی با روش‌های تحلیل گفتمان و پدیدارشناسی هم‌چنان غالب‌اند. هم‌چنین روش‌های کمّی و داده‌کاوی (کتاب‌سنجی، تحلیل شبکه) به‌سرعت درحال گسترش هستند؛ اما هنوز کمتر از ۴۰٪ مقالات از آن بهره می‌برند. درنهایت ترکیب روش‌های کمّی و کیفی (روش ترکیبی) در ۲۰۲۴م. بیشتر مشاهده شده است که تلاش برای تلفیق نتایج عمیق کیفی با داده‌های گستردهٔ کمّی را نمایان می‌کند (Goh *et al.,* 2024; Ha & Boynton, 2014; Hipp *et al.,* 2015; Pörtner *et al.,* 2022). این تنوع نیازمند چارچوب نظری یکپارچه‌ای است تا هم‌افزایی یافته‌های مختلف را تضمین کند.

با وجود شواهد گسترده از روندهای دیجیتال و پایداری در سطح بین‌المللی، تبارشناسی متمرکز بر یک نشریهٔ خاص مانند «اثر» هنوز مغفول مانده است. بررسی تحولات محتوا، انطباق با فناوری‌های نوین و اولویت‌های پایداری در دههٔ اخیر، سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۳هـ.ش. (۲۰۱۴-۲۰۲۴م.) می‌تواند قدرت گفتمان‌ها، تأثیرات شبکه‌های علمی و خلأهای عملی را در این مجله روشن سازد. در جدول ۱، بخشی از مرور پژوهش های داخلی و خارجی در حوزهٔ تبارشناسی مجلات مشاهده می شود.

جدول ۱: مرور پژوهش‌های داخلی و خارجی در حوزهٔ تبارشناسی مجلات (نگارندگان، ۱۴۰۳).
Tab. 1: Review of Domestic and International Research in the Field of Journal Genealogy (Authors, 2024).

ردیف	نام مقاله	نویسندگان	سال انتشار	نتایج
۱	تبارشناسی مجلات مدیریت راهبردی در ایران و جهان	خاشعی ورنامخواستی و همکاران	۲۰۱۸	باتوجه به منابع موجود، تلاش شده تا مهم‌ترین مجلات مربوط به مدیریت راهبردی بین‌المللی و ملی بررسی شود. بدین‌منظور، با به‌کارگیری روش مرور نظام‌مند، پژوهش‌های انجام‌شده در این حوزه مورد بررسی قرار گرفته و نتایج در دو بخش ملی و بین‌المللی ارائه شده است.
۲	مروری بر سرمایه اجتماعی، نوآوری و شبکه نوآوری: تحلیل کتاب‌سنجی از ادبیات	رضایی	۲۰۲۴	این پژوهش مروری بر ادبیات سرمایهٔ اجتماعی، نوآوری و شبکه‌های نوآوری از سال ۲۰۲۳ - ۲۰۰۰ است. این نتایج نشان‌دهند علاقه جامعه علمی به انجام انتشاراتی است که سرمایهٔ اجتماعی را به نوآوری مرتبط می کند.
۳	تعیین منابع اثرگذار در پایان نامه‌های کارشناسی ارشد موجود در پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۸	بزرگی و همکاران	۲۰۱۴	در یک نتیجه‌گیری کلی می‌توان بیان کرد که در همه رشته‌های علوم انسانی بیشترین استناد مربوط به کتاب است و پژوهشگران بیش از سایر منابع به کتاب‌ها استناد می‌کنند.
۴	تحلیل کتاب‌سنجی شهرهای پایدار (مطالعهٔ الگوها و روندهای علمی ۱۹۷۰-۲۰۲۴)	تقی‌زادفانید و همکاران	۲۰۲۴	این مطالعه با ارائه بینش‌های جامع از روندهای تحقیقاتی، نقاط قوت و فرصت‌های نوآورانه در زمینهٔ شهرهای پایدار را شناسایی و محققان و سیاست‌گذاران را به ادامه کاوش در این حوزه تشویق می‌کند.
۵	بررسی ریشه‌های شهرسازی فولدینگ بر اساس تبارشناسی میشل فوکو	کریمی‌خیاوی و همکاران	۲۰۲۴	براساس مطالعهٔ رابطه شهرسازی و تبارشناسی فوکو، شهرسازی فولدینگ تأثیرپذیر از فرآیندهای دانش و قدرت فوکو است که نشان می دهد شهرسازی فولدینگ بر اساس هندسهٔ فرکتال مندلبروت، منطق فازی لطفی‌زاده و در فضای آشوب لارنس شکل گرفته است و روابط قدرت در شکوه شکل‌گیری فمینیسم و تجلی آن بر شهرسازی از اصلی‌ترین دلایل شکل‌گیری شهرسازی فولدینگ است.
۶	Human resources training: A bibliometric analysis	Danvila-del-Valle et al.	۲۰۱۹	این مطالعه نشان می‌دهد که آموزش منابع انسانی یک موضوع تثبیت‌شده و درعین‌حال چالش‌برانگیز در ادبیات تجارت و مدیریت است. بین آموزش منابع انسانی و عملکرد از زوایای مختلف مانند نظریه‌های جهان‌شمول یا اقتضایی مورد بررسی قرار گرفته و در توضیح رابطهٔ مثبت موفق بوده است. با این‌وجود، فضای زیادی برای توسعهٔ آینده در سایر رویکردها، یعنی اخلاق یا ذینفعان وجود دارد که می توانند در آینده مورد بررسی قرار گیرند.
۷	Exploring the scope of open innovation: a bibliometric review of a decade of research	Kovacs et al.	۲۰۱۵	این پژوهش بر لزوم توجه بیشتر به مبانی نظری در تحقیقات نوآوری باز تأکید دارد و نشان می‌دهد که اگرچه این مطالعات عمدتاً ریشه در حوزه‌های مدیریت فناوری و نوآوری دارند، اما به‌صورت انتخابی از مفاهیم مدیریت استراتژیک نیز استفاده می‌کنند. هم‌چنین، دامنهٔ پژوهش را می‌توان به‌عنوان شبکه‌ای نسبتاً منسجم از انتشارات علمی توصیف کرد. تحلیل خوشه‌ای نشان می‌دهد که بخشی از این ادبیات بر موضوعاتی مانند تولید ایده، رقابت‌های ایده‌پردازی و تجاری‌سازی فناوری خارجی متمرکز است.

توصیف و بررسی

در مقالهٔ حاضر، با هدف پیش‌بینی موضوعات جدید مرتبط با هنر و معماری برای تحقیقات آتی در این حوزه، پژوهش‌هایی به‌عمل آمده است. برای این‌منظور، فصلنامهٔ علمی «اثر» از پایگاه پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری انتخاب گردید. این مجله به‌عنوان نخستین نشریهٔ تخصصی سازمان ملی حفاظت و آثار باستانی کشور پس از انقلاب اسلامی، از قدمت و اعتبار علمی بالایی برخوردار است؛ هم‌چنین، با کسب درجهٔ ISC از پایگاه استنادی جهان اسلام و رتبهٔ علمی (ب) از وزارت علوم، این مجله به‌عنوان یک منبع قابل‌اطمینان در زمینهٔ آثار باستانی شناخته می‌شود. اثر مقالات متعددی را در زمینه‌های مختلف شامل: مطالعات شهرسازی، معماری، مرمت و دیگر حوزه‌های وابسته به هنر و تمدن ایرانی منتشر کرده است.

این پژوهش از روش تحقیق کیفی تبارشناسی به بررسی منشأ و تکامل مفاهیم، ایده‌ها و نظریه‌ها در طول زمان می‌پردازد. به این‌صورت که به پژوهشگر امکان می‌دهد تا ریشه‌های تاریخی و فکری یک موضوع را شناسایی و تحلیل کند. با استفاده از تبارشناسی می‌توان ارتباطات و وابستگی‌های نظری بین مفاهیم و ایده‌های مختلف را مشخص نمود (Foucault, 1982). ابتدا نسبت به بررسی متون و اسناد برای شناسایی ریشه‌های مفاهیم اقدام شد. سپس مطالعهٔ نحوهٔ تحول مفاهیم در بسترهای اجتماعی و فرهنگی و درنهایت به شناسایی تغییرات غیرمنتظره یا تحولات ناگهانی پرداخته شد. در کنار این روش پژوهش از روش تحلیل روند به بررسی روند تغییرات و تحولات در یک موضوع یا پدیده در طول زمان پرداخته شده است تا الگوها، روندها و تحولات یک موضوع شناسایی و تحلیل شوند. تحلیل روند امکان پیش‌بینی آینده و ترسیم چشم‌انداز آتی موضوع را فراهم می‌آورد (Aaker *et al.*, 2001)؛ همان‌طورکه پیش‌تر نیز اشاره شد علم‌سنجی نیز روش تحقق دیگری است که به بررسی کمّی تولیدات و ارتباطات علمی و الگوهای رشد علم می‌پردازد. این روش با استفاده از شاخص‌ها و تکنیک‌های کمّی، به تحلیل وضعیت و تحولات حوزه‌های علمی متمرکز است؛ هم‌چنین علم‌سنجی امکان ارزیابی و مقایسهٔ عملکرد پژوهشی افراد، سازمان‌ها و کشورها را فراهم می‌آورد (Bordons & Zulueta, 1999). در این پژوهش سعی‌شده است با ترکیب منطقی این سه روش و بهره‌گیری متناسب، بررسی مجلهٔ اثر به‌نحو خوبی انجام پذیرد.

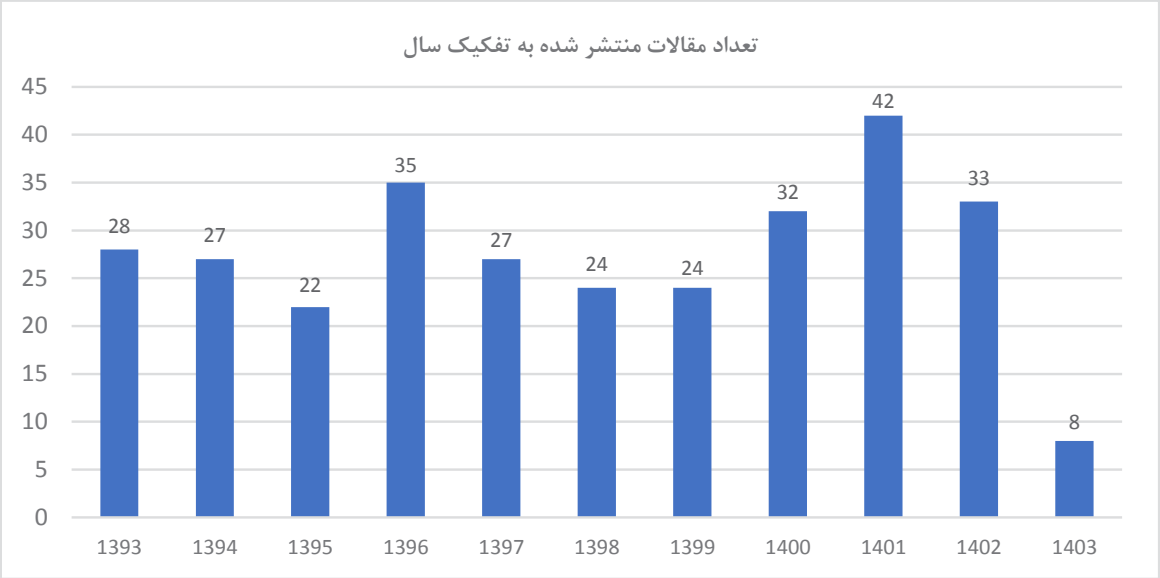
در این پژوهش، تعداد ۳۰۳ مقاله از فصلنامه‌های این مجله که در بازهٔ زمانی ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۳ه.ش. منتشر شده‌اند، مورد بررسی قرار گرفت. داده‌های کتاب‌شناسی هر مقاله، شامل اطلاعاتی چون: نام نویسندگان، عنوان مقاله، سال انتشار، کلمات کلیدی، روش پژوهش، موضوع اصلی، استان‌های مورد مطالعه، دانشگاه‌های نویسندگان و شبکه‌های همکاری بین‌دانشگاهی، جمع‌آوری و تحلیل شدند.

برای تحلیل داده‌ها، از نرم‌افزار ATLAS.ti که یکی از پیشرفته‌ترین و محبوب‌ترین ابزارهای تحلیل کیفی است، بهره‌برداری شد. این نرم‌افزار قابلیت‌های متنوعی برای مدیریت و تجزیه‌وتحلیل داده‌های پیچیده و حجیم فراهم می‌آورد. ATLAS.ti به‌ویژه برای سازمان‌دهی، کدگذاری و تجسم داده‌های متنی، صوتی، تصویری و ترکیبی بسیار مناسب است. این ابزار به محققان کمک می‌کند تا روابط میان مفاهیم مختلف را شفاف‌سازی کرده و به نظریه‌سازی پرداخته و درک عمیق‌تری از داده‌ها به‌دست آورند. از ویژگی‌های برجستهٔ این نرم‌افزار، امکان تجسم داده‌ها به‌صورت نقشه‌های مفهومی و شبکه‌ای است که به پژوهشگران اجازه می‌دهد روابط میان کدها، اسناد و یادداشت‌ها را به‌صورت بصری مشاهده و تحلیل کنند (Friese, 2019).

تحول مقالات منتشرشده در مجلهٔ اثر طی بازهٔ زمانی ۱۰ساله (۱۳۹۳ تا ۱۴۰۳ه.ش.) در نمودار ۱، به تصویر کشیده شده است. براساس این نمودار، روند کلی تعداد مقالات منتشرشده نسبتاً ثابت است. بیشترین تعداد مقالات در سال ۱۴۰۱ه‍.ش. با ۴۲مقاله مشاهده می‌شود؛ درحالی‌که کمترین تعداد مقالات در سال ۱۳۹۵ه‍.ش. با ۲۲مقاله گزارش شده است. شایان ذکر است که تعداد مقالات ثبت‌شده برای سال ۱۴۰۳ه‍.ش. تاکنون (شمارهٔ بهار، تعداد ۸ مقاله) به‌دلیل عدم تکمیل سال و محدودیت داده‌ها، نمی‌تواند به‌عنوان کمترین مقدار درنظر گرفته شود.

با تحلیل داده‌های موجود مشخص می‌شود که در این بازهٔ زمانی ۱۰ساله، انتشار مقالات در این مجله در یک دامنه تقریباً ثابت با تغییرات محدود (حدود ۱۰ تا ۲۰ مقاله در سال) قرار دارد. این نشان‌دهندهٔ پایداری نسبی در میزان تولید محتوای علمی این مجله است؛ هم‌چنین، لازم به ذکر است که داده‌های مورداستفاده در این

مطالعه در آبان ۱۴۰۳هـ.ش. گردآوری شده‌اند؛ و بنابراین، اطلاعات مربوط به سال ۱۴۰۳هـ.ش. تنها شامل مقالات منتشرشده تا پایان فصل بهار این سال است. این امر ممکن است بر تحلیل‌های دقیق‌تر درخصوص روند سالانه تأثیر بگذارد. این اطلاعات علاوه‌بر توصیف روند انتشار مقالات، می‌تواند مبنایی برای ارزیابی سیاست‌های تحریریه، میزان استقبال پژوهشگران، و تأثیرگذاری این مجله در حوزهٔ علمی خود باشد.

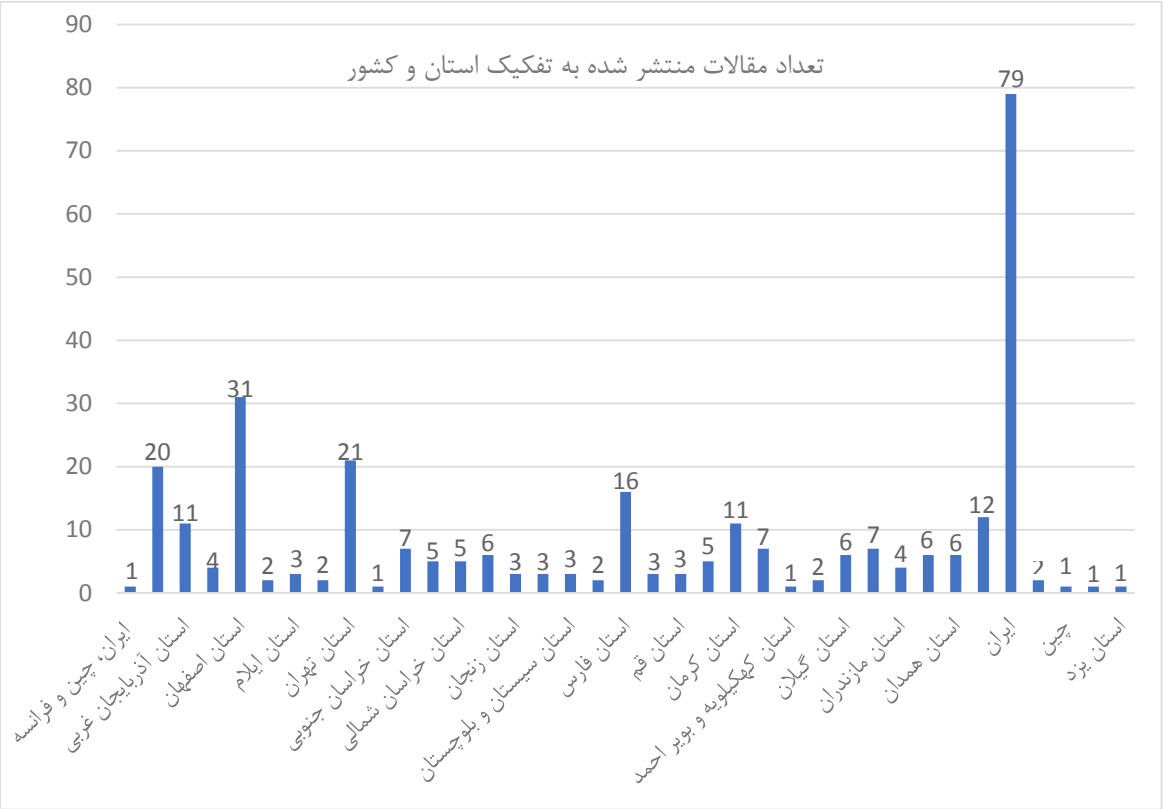
نمودار ۱: تعداد مقالات منتشر شدهٔ سالانه به تفکیک از سال ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۳هـ.ش. (نگارندگان، ۱۴۰۳).

Graph. 1: The number of articles published annually, categorized by year, from 2014 to 2024 (Solar Hijri calendar: 1393–1403). (Authors, 2024).

تحلیل تعداد مقالات منتشرشده براساس موضوعات موردمطالعه به تفکیک استان یا کشور، ابزار ارزشمندی برای شناسایی توزیع جغرافیایی پژوهش‌ها و روابط میان مناطق مختلف است. مطابق نمودار ۲، بیشترین مقالات به کشور ایران اختصاص دارد که نشان‌دهندهٔ تمرکز تحقیقات داخلی است. در سطح استانی، استان‌های اصفهان، تهران و آذربایجان شرقی در رتبه‌های بعدی قرار دارند و سهم قابل‌توجهی در تولید دانش مرتبط با موضوعات مجله ایفاء کرده‌اند.

علاوه‌بر این، مقالاتی با موضوع مطالعات تطبیقی در همکاری با کشورهایی مانند: ترکیه، چین و روسیه نیز در این مجله منتشر شده‌اند. این پژوهش‌ها، باوجود ارزشمندی، نشان می‌دهند که ظرفیت بیشتری برای گسترش این نوع تحقیقات وجود دارد. توسعهٔ چنین مطالعاتی می‌تواند به درک عمیق‌تر نقاط اشتراک و تفاوت‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی کمک کرده و زمینه‌ساز ایجاد افق‌های جدید برای محققان شود. به‌طورکلی، تحلیل‌ها نشان می‌دهند که مجلهٔ اثر از پتانسیل بالایی برای گسترش پژوهش‌های میان‌رشته‌ای و بین‌المللی برخوردار است. تمرکز بر نیازهای علمی روز، افزایش دامنهٔ جغرافیایی تحقیقات، و توسعهٔ همکاری‌های تطبیقی می‌تواند جایگاه علمی مجله را در سطح ملی و بین‌المللی ارتقاء دهد و تأثیرگذاری آن‌را در جامعهٔ علمی افزایش دهد (نمودار ۲).

تجزیه‌وتحلیل دانشگاه‌ها و سازمان‌های همکار در مجلهٔ اثر نقش مهمی در شناسایی روابط میان مؤسسات کلیدی و تأثیر آن‌ها بر پیش‌برد تحقیقات علمی ایفاء می‌کند. مطابق نمودار ۳، پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری با ۱۲۰ همکاری در صدر قرار دارد. این آمار، علاوه‌بر نمایش تعهد این پژوهشکده به توسعهٔ دانش، بر اهمیت جلب مشارکت بیشتر از سایر دانشگاه‌ها و سازمان‌ها تأکید دارد. گسترش همکاری‌های علمی با نهادهای مختلف می‌تواند به بهبود کیفیت پژوهش‌ها و تنوع‌بخشی به دیدگاه‌ها منجر شود. بهره‌گیری از رویکردهای

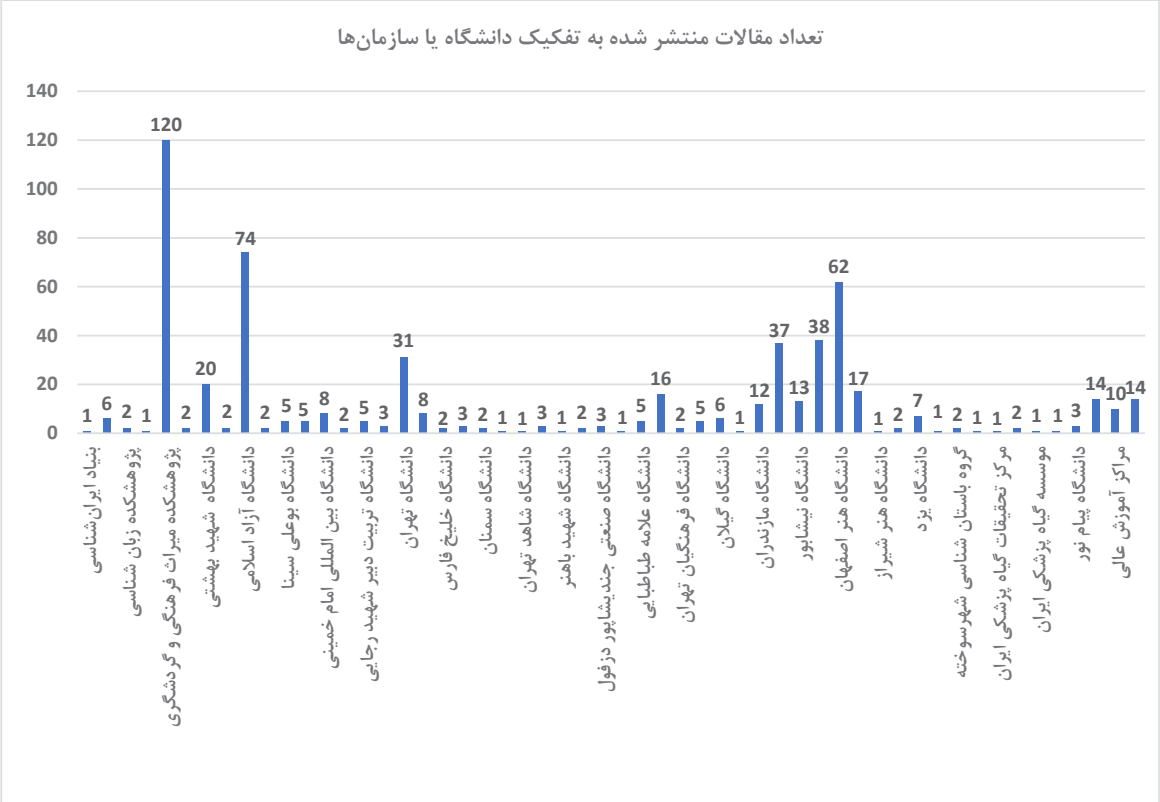
نمودار ۲: مقالات منتشر شده در استان یا کشور مورد مطالعه (نگارندگان، ۱۴۰۳).
Graph. 2: Articles Published in the Province or Country Under Study (Authors, 2024).

گوناگون، به‌ویژه از سوی محققانی با پیش‌زمینه‌های علمی و جغرافیایی متنوع، در شناسایی بهتر نقاط قوت و ضعف تحقیقات و تأمین نیازهای علمی و عملی مجله مؤثر است.

دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه هنر اصفهان نیز با سهم قابل‌توجه خود در این مجله، عملکردی چشم‌گیر داشته‌اند؛ بااین‌حال، انتظار می‌رود که این دانشگاه‌ها با تقویت پژوهش‌های میان‌رشته‌ای و گسترش همکاری‌های داخلی و بین‌المللی، نقش مؤثرتری در ارتقای سطح علمی مجله ایفاء کنند. ایجاد بسترهای مناسب برای همکاری‌های میان‌دانشگاهی و تقویت تعاملات بین‌المللی می‌تواند کیفیت پژوهش‌ها را ارتقا داده و دامنهٔ تأثیرگذاری آن‌ها را گسترش دهد. چنین اقداماتی نَه‌تنها به ارتقای کیفیت مقالات کمک می‌کند، بلکه فرصت‌هایی برای ارتباط میان‌رشته‌ای و انجام مطالعات تطبیقی در سطح بین‌المللی فراهم می‌آورد. تحلیل‌ها نشان می‌دهند که مجلهٔ اثر با فراهم آوردن بستری مناسب برای نمایش پژوهش‌های داخلی، ظرفیت بالایی برای گسترش دامنهٔ تحقیقات خود به مقیاس‌های بین‌المللی و میان‌رشته‌ای دارد.

شکل ۱، شبکهٔ همکاری میان دانشگاه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات را نشان می‌دهد و میزان و نوع ارتباطات آن‌ها را بررسی می‌کند؛ همان‌طورکه مشاهده می‌شود، پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری با ۱۷ همکاری در صدر قرار دارد. این شبکهٔ همکاری شامل ارتباطات بین‌المللی نیز شده است که به گسترش افق‌های پژوهشی و تقویت کیفیت علمی مجلهٔ اثر کمک شایانی کرده است.

پس از پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری، دانشگاه تهران، دانشگاه هنر اصفهان و دانشگاه علم و صنعت ایران دارای بیشترین ارتباطات با دیگر مؤسسات هستند. این امر نشان‌دهندهٔ نقش محوری این دانشگاه‌ها در تقویت شبکهٔ همکاری‌های علمی است؛ با این‌حال، ظرفیت افزایش این همکاری‌ها هم‌چنان وجود دارد و جای خالی تعاملات بیشتر با سازمان‌های دولتی و بخش‌های صنعتی نیز بسیار محسوس است. با توجه به این‌که

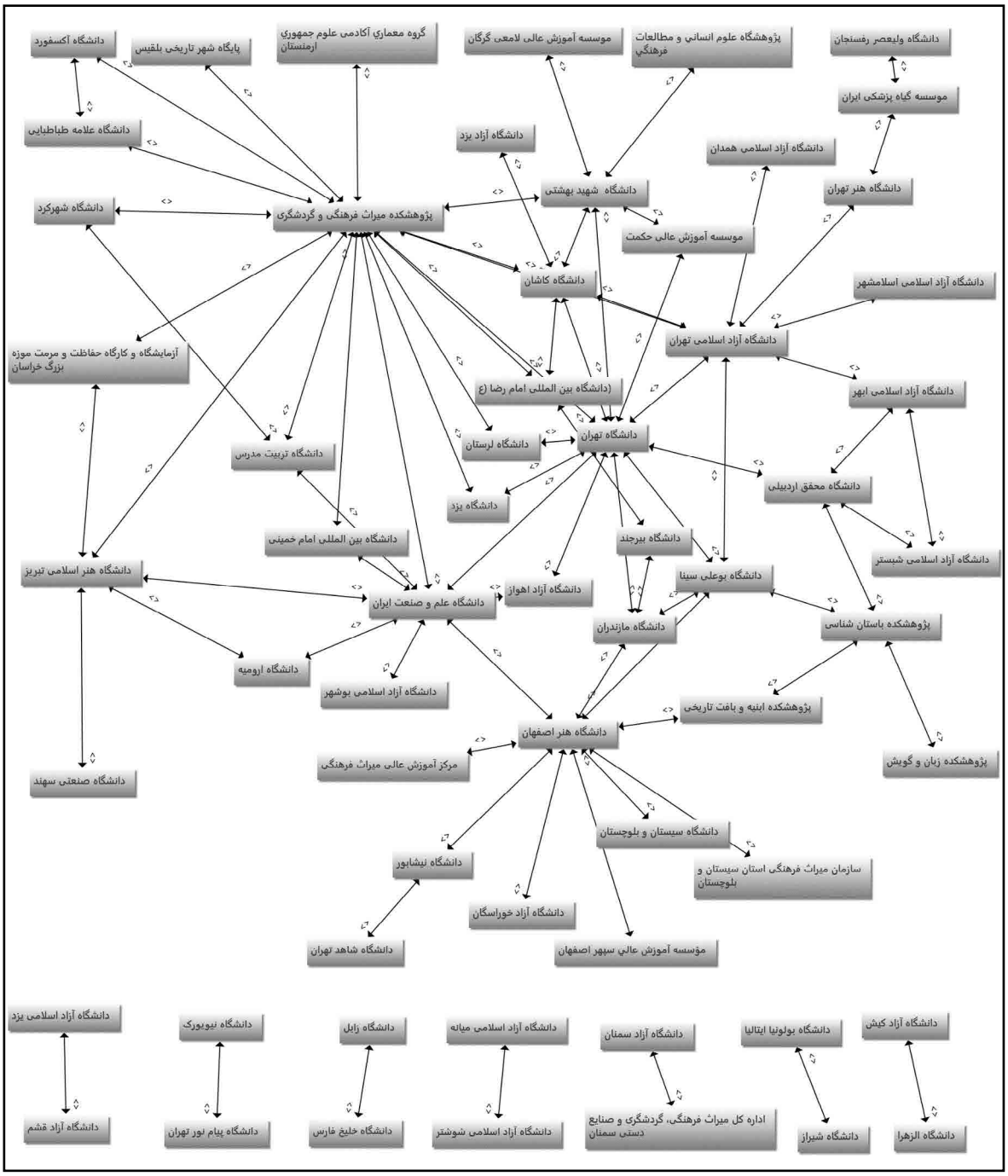

نمودار ۳: تعداد مقالات منتشر شده به تفکیک دانشگاه یا سازمان‌ها (نگارندگان، ۱۴۰۳).
Graph. 3: The Number of Articles Published by Universities or Organizations (Authors, 2024).

مجلهٔ اثر در حوزه‌های مطالعاتی نظیر شهرسازی، معماری، مرمت و هنر و تمدن ایرانی فعالیت می‌کند، گسترش شبکهٔ همکاری با نهادهای مرتبط می‌تواند به ارتقای کیفی و کمّی پژوهش‌ها و تأثیرگذاری بیشتر مجله کمک کند. این توسعهٔ همکاری‌ها، به‌ویژه با مشارکت بخش‌های صنعتی و دولتی، می‌تواند به ایجاد پژوهش‌های عملیاتی‌تر و پاسخ‌گویی به نیازهای واقعی جامعهٔ علمی و اجرایی بی‌انجامد.

کلمات کلیدی ابزارهای ارزشمندی برای درک محتوای اصلی مقالات پژوهشی و شناسایی روندهای نوظهور در یک زمینهٔ تحقیقاتی هستند. تحلیل نقشه‌های تکاملی کلمات کلیدی امکان بررسی تغییرات تمرکز پژوهشگران و شناسایی موضوعات مهم را فراهم می‌کند. کلیدواژه‌ها از سال ۱۳۹۳هـ.ش. به‌بعد است و تکامل استفاده از این کلمات کلیدی در طول زمان می‌تواند بینش‌های ارزشمندی دربارهٔ روندهای تحقیقاتی و موضوعات موردتوجه مجلهٔ اثر ارائه دهد. شکل ۲، تکامل کلمات کلیدی را به‌صورت ابر واژگان نشان می‌دهد، درحالی‌که نمودار ۴، موضوعات بررسی‌شده با بیشترین فراوانی طی ۱۰سال اخیر را نمایش می‌دهد. براساس این داده‌ها، می‌توان نتیجه گرفت که موضوعات تاریخی و معماری بیشترین توجه پژوهشگران را به خود اختصاص داده‌اند. مکان‌های تاریخی با توجه به موقعیت جغرافیایی و نوع بنا می‌توانند از جنبهٔ گردشگری موردمطالعه بیشتری قرار گیرند. این پژوهش‌ها با درنظر گرفتن «ظرفیت تحمل» و ارائه راهکارهای بهره‌برداری منطقی، به حفظ منابع فرهنگی و توسعهٔ گردشگری پایدار کمک می‌کنند.

در نمودار ۵، روند موضوعی پژوهش‌های انجام‌شده در مجلهٔ اثر، در سال ۱۳۹۳هـ.ش. با ۱۴ مورد موضوع معماری و تاریخ بیشترین فراوانی را داشته است. موضوع سازه‌های تاریخی با ۱۲مورد در سال ۱۳۹۶هـ.ش. و موضوع هنر و معماری با ۱۲مورد در سال ۱۴۰۰هـ.ش. بیشترین فراوانی را داشته است. در سال ۱۴۰۱هـ.ش. موضوع میراث‌فرهنگی با ۱۰مورد فراوانی به نسبت بالایی داشته است. در این‌میان، توجه به بحران‌های کم‌آبی و

شکل ۱: شبکهٔ همکاری دانشگاه‌ها، سازمان‌ها و مراکز نویسندگان مقالات مجلهٔ اثر (نگارندگان، ۱۴۰۳).

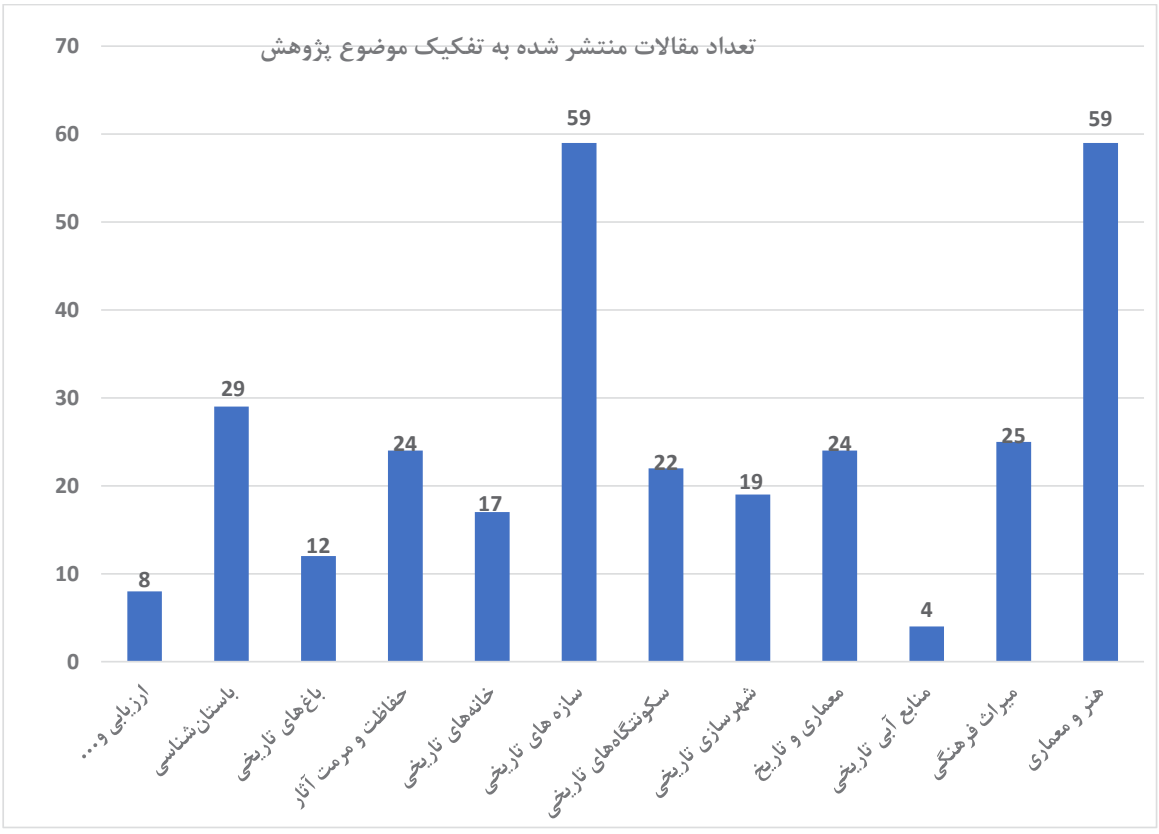
Fig. 1: Collaboration Network of Universities, Organizations, and Centers of the Authors of Asar Journal Articles (Authors, 2024).

خشک‌سالی در کشور با میزان بررسی پژوهشی در مجلهٔ اثر با موضوع منابع آبی تاریخی کمتر موردتوجه بوده است که جای گسترش این نوع پژوهش ها لازم به‌نظر می‌رسد. در سال ۱۳۹۵هـ.ش. به‌دلیل افزایش تنش‌ها در سوریه و عراق، سیاست‌های خارجی ایران را تحت‌تأثیر قرار گرفت؛ بنابراین تعداد مقالات ارائه شده در این‌زمان به نسبت باقی سال‌ها کمتر شد. در سال ۱۳۹۶هـ.ش. انتخابات ریاست جمهوری و ادامهٔ سیاست‌های تعامل با غرب تأکید شد در این‌سال تعداد مقالات نسبت به سال قبل از آن افزایش یافته است. لازم به توجه است که در

شکل ۲: ابر واژگان مجموعه مقالات مجلهٔ اثر (کلید واژه‌ها) در بازهٔ زمانی ۱۳۹۳-۱۴۰۳ هـ.ش. (نگارندگان، ۱۴۰۳).

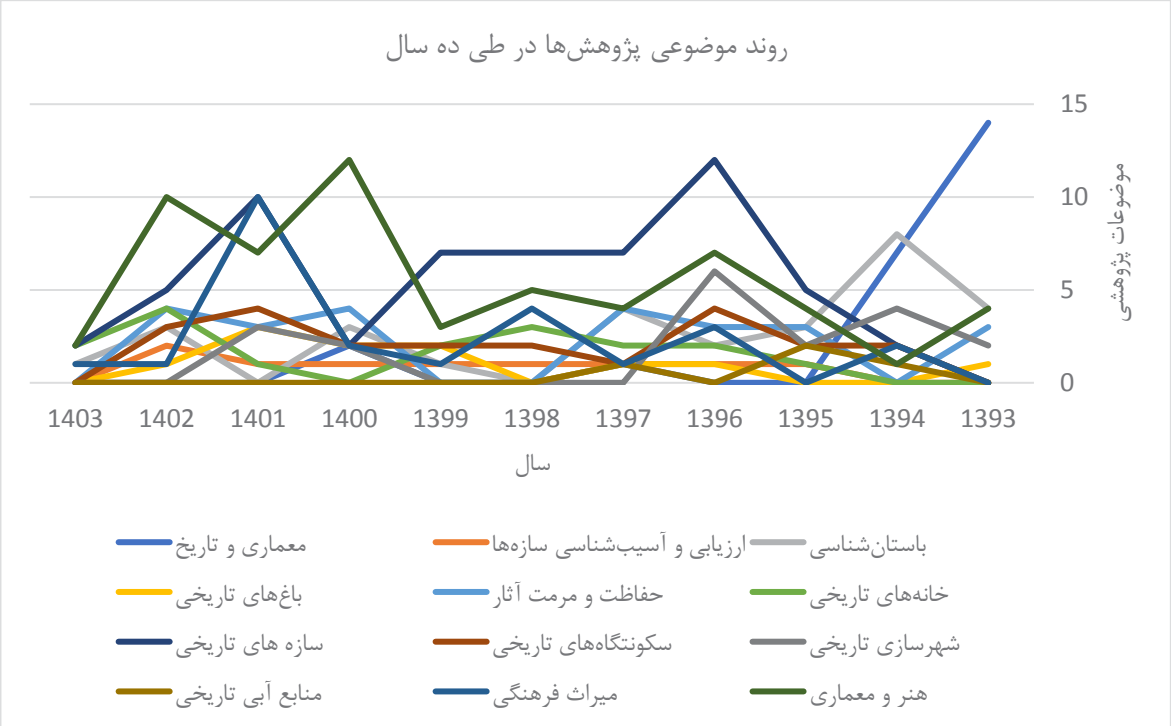
Fig. 2: Word Cloud of the Keywords from the Collection of Asar Journal Articles during the Period 2014–2024 (Authors, 2024).

نمودار ۴: تعداد مقالات منتشر شده به تفکیک موضوع پژوهش (نگارندگان، ۱۴۰۳).

Graph. 4: The Number of Articles Published by Research Topic (Authors, 2024).

سال ۱۳۹۷هـ.ش.، ماه مه «ترامپ» خروج آمریکا از توافق هسته‌ای را اعلام کرد و تحریم‌های اقتصادی در کشور دوباره به حالت اجرایی درآمد و فشار بیشتری بر اقتصاد ایران وارد شد، تعداد مقالات به روند نزولی خود در مجلهٔ اثر باز می‌گردد؛ هم‌چنین تا انتهای سال ۱۳۹۹هـ.ش. این روند نزولی به‌دلیل توجه و تمرکز اذهان عمومی و البته علمی به مسائل مهمی چون سقوط هواپیمای اوکراینی و نارضایتی‌های شدید اجتماعی به اعتراضات بزرگ، تلاش‌های قابل‌توجه در کنترل و مدیریت شیوع ویروس کرونا، تحریم‌های یک‌جانبهٔ آمریکا و فشار اقتصادی و مشکلات معیشتی مردم، ادامه یافت. در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱هـ.ش. نیز روند رو به رشد مقاله‌های پژوهشی مجلهٔ اثر مشاهده می‌شود؛ چراکه دیدارهای اولیه برای احیای برجام و تلاش برای کاهش تنش‌ها و خروج از همه‌گیری (پاندمیک» به‌وقوع پیوست. در سال ۱۴۰۲هـ.ش. نیز با روند تقریباً ثابت دو سال قبل پژوهش ها انجام شد.

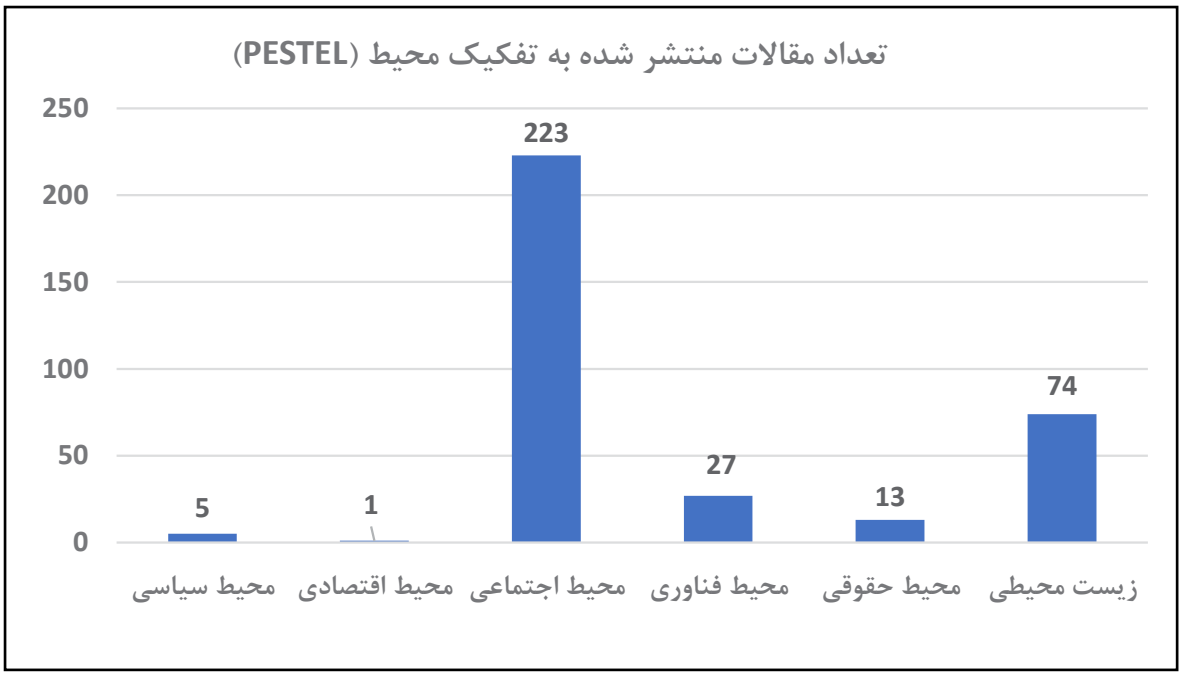
نمودار ۵: روند موضوعی پژوهش‌ها در طی ۱۰ سال (نگارندگان، ۱۴۰۳).
Graph. 5: Thematic Trends of Research over a 10-Year Period (Authors, 2024).

همان‌طورکه بیان‌شد، بررسی جنبه‌های مختلف مجلهٔ اثر می‌تواند علاوه‌بر شناسایی نقاط عطف پژوهشی، چالش‌ها و پیش‌بینی‌های آتی را نیز روشن کند. در نمودار ۵، مقالات منتشرشده به تفکیک محیط کلان (PESTEL) نشان داده شده است. تحلیل PESTEL (عوامل: سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، تکنولوژیکی، زیست‌محیطی و قانونی) در مقالات علم‌سنجی معمولاً بر داده‌های کمّی، هم‌رخدادی، هم‌استنادی یا تحلیل شبکه تمرکز دارد و می‌تواند به‌عنوان چارچوبی مکمل برای تفسیر نتایج یا طراحی پژوهش‌ها مورداستفاده قرار گیرد.

- سیاسی (Political): بررسی سیاست‌های دولتی و تأثیر آن‌ها بر پیش‌بینی‌های مرتبط.
- اقتصادی (Economic): تحلیل روندهای اقتصادی و تأثیر آن‌ها.
- اجتماعی (Social): شناسایی تغییرات فرهنگی و اجتماعی مرتبط با موضوعات.
- فناوری (Technological): توجه به تکنولوژی‌های جدید و عصر مورد مطالعه.
- زیست‌محیطی (Environmental): بررسی آثار زیست‌محیطی و حفاظتی.
- حقوقی (Legal): ارزیابی مقررات و سیاست‌های قانونی.

همان‌طورکه در نمودار ۵ مشخص است، بیشتر مفاهیم بررسی‌شده در این مجله در مبحث محیط اجتماعی قرار دارند. از بُعد سیاسی، تنها ۵ مقاله به مسائل میراث‌فرهنگی، قوانین حفاظت از آثار تاریخی و سیاست‌های فرهنگی کشور پرداخته‌اند. تحلیل نقش سیاست‌های داخلی و بین‌المللی در این مقالات می‌تواند روندهای تأثیرگذار را آشکار کند؛ بنابراین پژوهش‌های بیشتری در این‌زمینه ضروری است. در بُعد اقتصادی، تنها یک مقاله منتشر شده که نیاز به تحقیقات بیشتر در زمینهٔ برنامه‌ریزی بودجه و حمایت مالی از حفاظت و مرمت آثار تاریخی احساس می‌شود. مقالات مجلهٔ اثر به تأثیر اقتصاد کلان، تخصیص بودجهٔ دولتی یا همکاری‌های بین‌المللی برای حفاظت از آثار کم پرداخته‌اند.

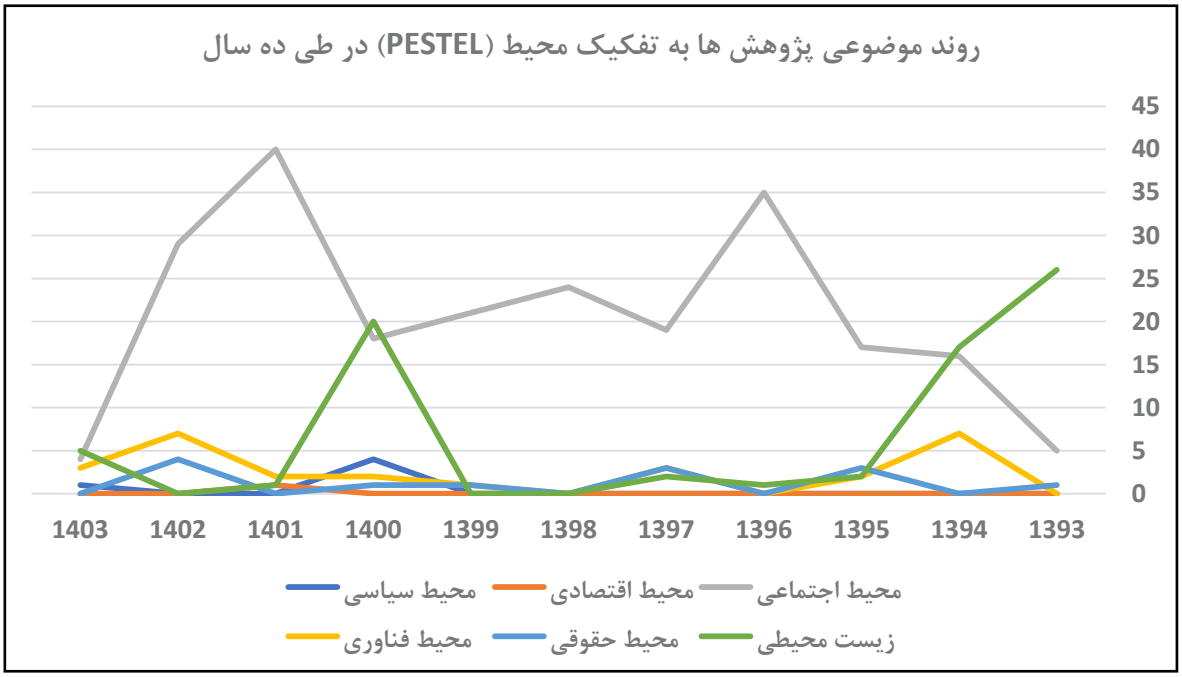
در بُعد اجتماعی، ۲۲۳مقاله منتشر شده که با توجه به اهمیت آن، مناسب است؛ اما بررسی تغییرات نگرش عمومی نسبت به حفاظت از میراث‌فرهنگی و تعاملات اجتماعی مرتبط با این حوزه می‌تواند مفید باشد. در بُعد فناوری، ۲۷مقاله منتشر شده است که بیشتر به فناوری‌های متناسب با عصر گذشته پرداخته و کمتر به فناوری‌های نوین، مانند: دیجیتال‌سازی، اسکن سه‌بُعدی و مدل‌سازی رایانه‌ای، که نقش بزرگی در مرمت و حفاظت آثار تاریخی دارند، توجه شده است. این موضوعات در مقالات آتی می‌توانند روندهای نوآوری را آشکار کنند. در بُعد زیست‌محیطی، ۷۴مقاله به حفاظت از آثار تاریخی و مرمت آن‌ها پرداخته‌اند که به‌خوبی موردتوجه قرار گرفته است؛ هم‌چنین در بُعد حقوقی، ۱۳مقاله به بررسی قوانین عصر گذشته پرداخته‌اند و بررسی قوانین داخلی و بین‌المللی در حفاظت از میراث‌فرهنگی می‌تواند در مقالات آیندهٔ مجلهٔ اثر مفید باشد.

نمودار ۶: تعداد مقالات منتشر شده به تفکیک محیط (PESTEL)، (نگارندگان، ۱۴۰۳).
Graph. 6: The Number of Articles Published by Environment (PESTEL), (Authors, 2024).

در نمودار ۷، روند موضوعی پژوهش‌ها به تفکیک محیط (PESTEL) در طی ۱۰سال نشان داده شده است. در سال ۱۳۹۳ و ۱۴۰۰هـ.ش مباحث زیست محیطی به‌ترتیب با ۲۶ و ۲۰مورد مقالهٔ پژوهشی بسیار موردتوجه بوده است. در همین‌زمان‌ها موضوع آلودگی هوا در کلان‌شهرها ادامه داشته و مطالعات دربارهٔ تأثیر آن بر سلامت عمومی افزایش یافت و هم‌چنین افزایش آتش‌سوزی‌ها، آثار تغییرات اقلیمی و حوادث طبیعی در کشور اتفاق افتاد. در این‌شرایط افزایش موضوعات تحقیقاتی در زمینهٔ زیست‌محیطی لازم بوده است؛ هم‌چنین در سال‌های ۱۳۹۶هـ.ش.، ۱۴۰۱

و ۱۴۰۲ هـ.ش. موضوعات اجتماعی به‌ترتیب ۳۵، ۴۰ و ۲۹ مورد در مجلهٔ اثر بیشتر به‌چشم می‌خورد که این امر به‌سبب مسائلی چون اعتراضات به خاطر مشکلات اقتصادی و اجتماعی در سال ۱۳۹۶هـ.ش.، افزایش فعالیت‌ها و صدای جوانان در اجتماعات در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲هـ.ش. برروی مطالعات اجتماعی بی‌تأثیر نبوده است. در سال ۱۳۹۴هـ.ش. با افزایش دسترسی به اینترنت و فناوری اطلاعات و در سال ۱۴۰۲هـ.ش. افزایش سرمایه‌گذاری در فناوری و علوم پیشرفته، تحقیق درمورد موضوعات مرتبط با فناوری بیشتر شد؛ البته جای کار و پژوهش بیشتر در این مبحث وجود دارد. در سال ۱۴۰۰هـ.ش. انتخابات ریاست جمهوری (شهید ابراهیم رئیسی) و توزیع جدید قدرت، شاهد مقالاتی با گرایش سیاسی هستیم، هنوز وجود این سبک مقالات لازم به‌نظر می‌رسد.

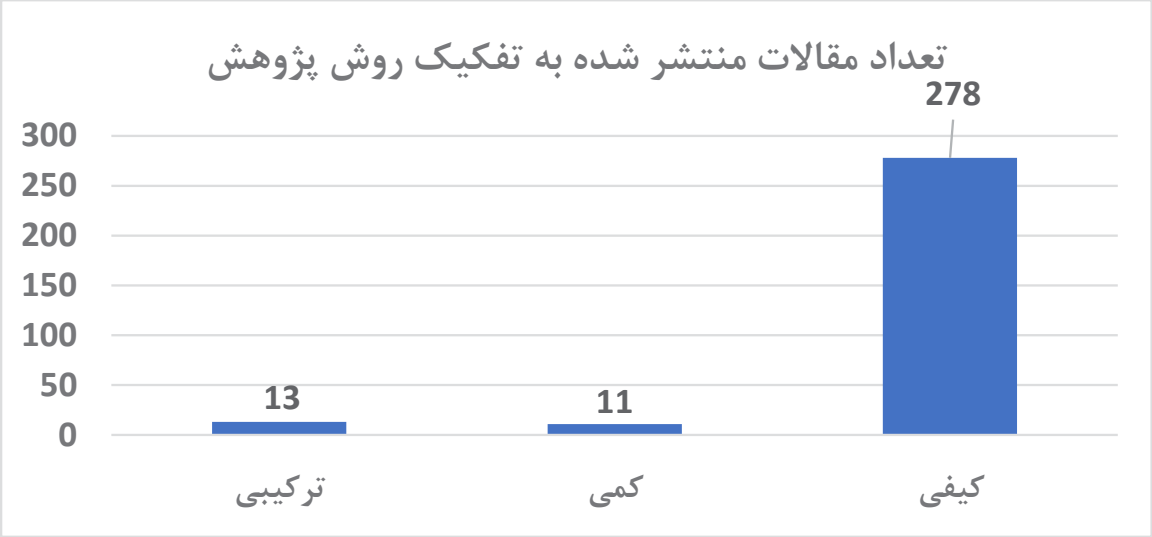
نمودار ۷: روند موضوعی پژوهش‌ها به تفکیک محیط (PESTEL) در طی ۱۰ سال (نگارندگان، ۱۴۰۳).
Graph. 7: Thematic Trends of Research by Environment (PESTEL) over a 10-Year Period (Authors, 2024).

مقالات بررسی‌شده نشان می‌دهد که از نظر روش‌شناسی براساس نوع داده‌ها، بیشتر از روش کیفی استفاده شده است. ماهیت علوم انسانی داشتن مباحث مجلهٔ اثر یکی از دلایلی است که بیشتر مقالات آن را با روش کیفی انجام داده، می‌دهند. این موضوع در نمودار ۸ بیان می‌شود.

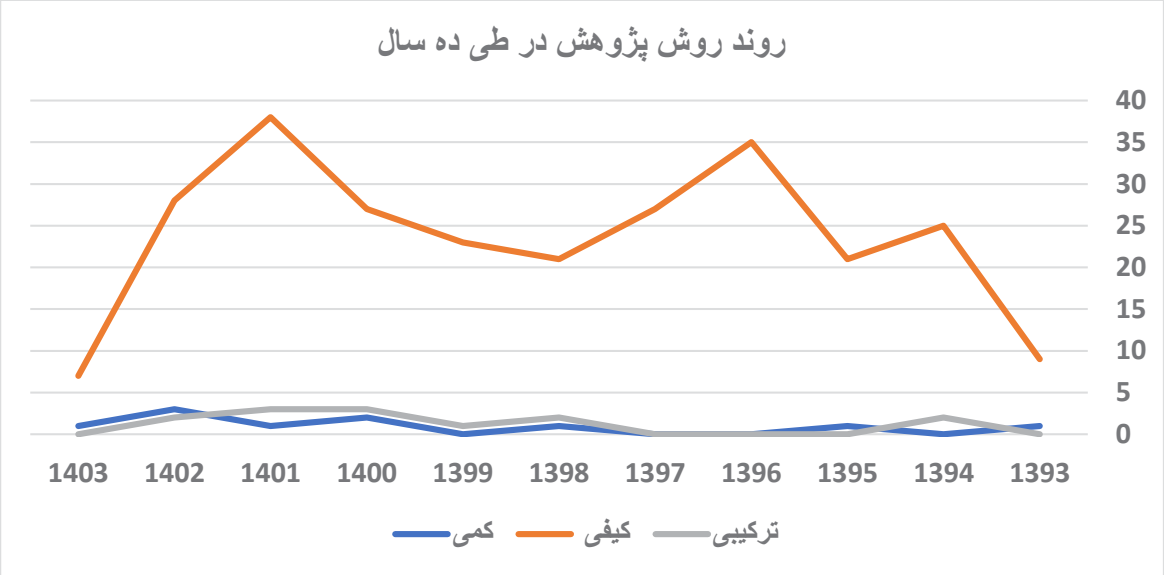
نمودار ۹ نیز روند روش پژوهش در طی ۱۰سال را نمایش می‌دهد. با توجه به ماهیت موضوعی مجلهٔ اثر در مطالعات شهرسازی، معماری، مرمت و حوزه‌های وابسته به آن دربارهٔ هنر و تمدن ایرانی لازم است از روش‌های ترکیبی بیشتری استفاده شود تا پایایی و روایی پژوهش‌ها از درجهٔ اطمینان بیشتری برخوردار شوند.

نتیجه‌گیری

این پژوهش به تحلیل ۳۰۳مقالهٔ منتشر شده در ۱۰سال اخیر از مجلهٔ «اثر» پرداخته است. نتایج نشان می‌دهد که تعداد مقالات طی این دوره ثابت بوده و در سال ۱۴۰۱هـ.ش. افزایش داشته است، که نشان‌دهندهٔ جایگاه تثبیت‌شدهٔ مجله در مطالعات شهرسازی، معماری و مرمت است. مقالات بیشتر به موضوعات اجتماعی، تاریخی و زیست‌محیطی پرداخته‌اند؛ درحالی‌که ابعاد اقتصادی و فناوری‌های نوین کمتر موردتوجه قرار گرفته‌اند. پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری با ۱۷ ارتباط در صدر همکاری‌ها قرار دارد، اما کمبود تعاملات بین‌المللی

نمودار ۸: تعداد مقالات منتشر شده به تفکیک روش پژوهش (نگارندگان، ۱۴۰۳).
Graph. 8: The Number of Articles Published by Research Method (Authors, 2024).

نمودار ۹: روند روش پژوهش در طی ۱۰ سال (نگارندگان، ۱۴۰۳).
Graph. 9: Research Method Trends over a 10-Year Period (Authors, 2024).

و همکاری با سازمان‌های دولتی و صنعتی مشهود است؛ هم‌چنین، استفاده از روش‌های ترکیبی در پژوهش‌ها می‌تواند به افزایش دقت و کاربردی بودن نتایج کمک کند.

یافته‌های پژوهش نشان‌داد که مقالات مجلهٔ اثر تمرکز قابل‌توجهی بر موضوعات اجتماعی و زیست‌محیطی داشته‌اند، اما نیاز به توجه بیشتر به فناوری‌های نوین و موضوعات اقتصادی کاملاً محسوس است؛ هرچند برخی موضوعات با نیازهای امروز هم‌خوانی دارند، اما ابعاد فناوری و اقتصاد باید در اولویت پژوهش‌های آینده قرار گیرند تا نقش مؤثرتری در توسعهٔ پایدار ایفاء کنند. مقالات منتشر شده تنوع موضوعی مناسبی دارند و بر جنبه‌های اجتماعی و تاریخی تمرکز کرده‌اند، اما برای انسجام نظری بیشتر، توسعهٔ همکاری‌های بین‌رشته‌ای ضروری به‌نظر

می‌رسد. مطالعاتی مانند پژوهش «خاشعی‌ورنامخواستی» و همکاران (۲۰۱۸) بر تحلیل مجلات مدیریت راهبردی در ایران تأکید کرده‌اند و نشان‌داده‌اند که تمرکز بر موضوعات سنتی (مانند: تاریخ و جامعه) در مجلات ایرانی رایج است. این یافته با نتایج پژوهش حاضر هم‌سو است که مجلهٔ «اثر» نیز بیشترین مقالات را در حوزه‌های اجتماعی و تاریخی منتشر کرده است. این موضوع درحالی است که مجلات مدیریتی به موضوعاتی مانند اقتصاد و فناوری پرداخته‌اند (خاشعی‌ورنامخواستی، ۲۰۱۸)، مجلهٔ «اثر» در این‌زمینه پتانسیل رشد دارد. پژوهش «کریمی‌خیاوی» و همکاران (۲۰۲۴) در حوزهٔ شهرسازی فولدینگ نشان‌داد که فناوری‌های دیجیتال (مانند: مدل‌سازی سه‌بعدی) در ایران به‌طور فزاینده‌ای موردتوجه قرار گرفته‌اند. این درحالی است که نتایج پژوهش حاضر حاکی از غفلت مجلهٔ «اثر» از این موضوعات است.

در سطح مقایسه با مطالعات بین‌المللی نیز بررسی پژوهش‌ها (Danvila-del-Valle et al., 2019) بر اهمیت همکاری‌های بین‌المللی در افزایش کیفیت مقالات تأکید دارد. در مقابل، مجلهٔ «اثر» تنها ۵مقاله با مشارکت بین‌المللی منتشر کرده است، که نشان‌دهندهٔ شکاف قابل‌توجه در تعاملات جهانی است. دلیل احتمالی این مورد محدودیت‌های ناشی از تحریم‌ها و کمبود زیرساخت‌های ارتباطی است (UNESCO, 2021). هم‌چنین پژوهش «گاتیلیا» (Gattiglia, 2025) نشان می‌دهد که مجلات بین‌المللی مانند *Journal of Cultural Heritage* به‌طور متوسط ۳۵٪ مقالات خود را به فناوری‌های نوین اختصاص می‌دهند، درحالی‌که این مقدار در مجلهٔ «اثر» تنها ۹٪ است.

با بررسی یافته‌های این پژوهش در مجلهٔ اثر و مقایسهٔ آن با شرایط جامعهٔ ایران در دههٔ اخیر (۱۳۹۳ تا ۱۴۰۳هـ.ش.)، می‌توان به شناسایی نقاط عطف و چالش‌های مهمی پرداخت. در بخش نقاط عطف، رشد استارتاپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان قابل‌توجه است. در سال‌های اخیر، حمایت‌های دولتی و خصوصی منجر به افزایش این شرکت‌ها در ایران شده که بیانگر پتانسیل بالای نیروی انسانی کشور و گرایش روزافزون به نوآوری است؛ هم‌چنین، توسعهٔ زیرساخت‌های فناوری ازجمله سرمایه‌گذاری در شبکه‌های ارتباطی و اینترنت پرسرعت، دسترسی به فناوری‌های نوین را برای بخش‌های مختلف جامعه، به‌ویژه در حوزهٔ حفاظت و مرمت آثار تاریخی، تسهیل کرده است.

در بخش چالش‌ها، تحریم‌های بین‌المللی به‌عنوان یک مانع جدی مطرح شده که محدودیت‌های اقتصادی و تجاری ناشی از آن، دسترسی به بازارهای جهانی و فناوری‌های پیشرفته را مختل کرده و بر توان رقابتی و توسعهٔ علمی کشور تأثیر منفی داشته است. نوسانات اقتصادی، ازجمله تورم و تغییرات نرخ ارز، برنامه‌ریزی بلندمدت را برای کسب‌وکارها و پژوهش‌های علمی دشوار ساخته و ریسک سرمایه‌گذاری را افزایش داده است؛ درنهایت، بحران‌های زیست‌محیطی مانند: کمبود منابع آبی، آلودگی هوا و تغییرات اقلیمی، پایداری توسعه را تهدید کرده و نیاز به برنامه‌ریزی‌های جامع زیست‌محیطی را ضروری ساخته است.

درنهایت، این پژوهش نشان می‌دهد که مجلهٔ اثر باوجود جایگاه برجسته‌اش، ظرفیت‌های بالایی برای بهبود و گسترش پژوهش‌های میان‌رشته‌ای و بین‌المللی دارد. توجه به روندهای نوظهور در فناوری، توسعهٔ همکاری‌های دولتی و صنعتی و تمرکز بر موضوعات کمتر پرداخته‌شده می‌تواند جایگاه این مجله را در جامعهٔ علمی ارتقاء داده و به حفاظت و مرمت آثار تاریخی کمک بیشتری کند.

سپاسگزاری

نویسندگان این مقاله از جناب آقای دکتر امین فرجی و دستیار ایشان سرکار خانم مهلا رضایی جهت راهنمایی و بهبود مقاله کمال تشکر را دارند.

درصد مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله، فائزه سیدباقری، با سهم ۴۰٪ در انجام پژوهش، در نگارش بخش اصلی مقاله، تحلیل داده‌ها، گردآوری اطلاعات و تدوین چکیده مشارکت داشته است. فائزه اسماعیل‌بیگی، با سهم ۴۰٪ در انجام

پژوهش، در نگارش بخش اصلی مقاله، تحلیل داده‌ها، گردآوری اطلاعات و تدوین چکیده همکاری کرده است. مرضیه نیکولعل‌تک، با سهم ۲۰٪ در انجام پژوهش، در گردآوری داده‌ها و نگارش چکیدهٔ انگلیسی یاری رسانده است.

تعارض منافع

تعارضی در منافع انتشار این مقاله بین نویسندگان وجود ندارد.

کتابنامه

- اکرمی، موسی؛ و اژدریان‌شاد، و زلیخا، (۱۳۹۱). «تبارشناسی از نیچه تا فوکو». روش‌شناسی علوم انسانی، ۱۸(۷۰): ۳۲-۷. https://method.rihu.ac.ir/article_201.html

- بزرگی، اشرف‌السادات؛ غفوری، محبوبه؛ و میرحیدری، مریم‌السادات، (۲۰۱۴). تعیین منابع اثرگذار در پایان‌نامه‌های کارشناسی‌ارشد موجود در پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۸». مجلهٔ دانش‌شناسی، ۷ (۲۶). https://sanad.iau.ir/journal/qje/Article/1040870

- پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری. نشریه اثر. بازیابی‌شده از https://journal.richt.ir/index.php?sid=2

تقی‌زادفانید، ابوالقاسم؛ قدسی، پیمان؛ تیموری، ایرج؛ و معرفت، مریم، (۱۴۰۳). «تحلیل کتاب‌سنجی شهرهای پایدار (مطالعهٔ الگوها و روندهای علمی ۱۹۷۰-۲۰۲۴)». توسعه محلی (روستائی-شهری)، ۱۶(۱): ۲۲۹-۲۶۳. https://doi.org/10.22059/jrd.2024.374461.668849

- خاشعی ورنامخواستی، وحید؛ طیبی‌ابوالحسنی، سیدامیرحسین؛ و اسدی، خانقاه، (۲۰۱۸). «تبارشناسی مجلات مدیریت راهبردی در ایران و جهان». سیاست نامه علم و فناوری، ۸(۳): ۳۳-۴۹.

- رضایی، هانیه؛ و خنیفر، حسین، (۱۴۰۲). «مروری بر سرمایهٔ اجتماعی، نوآوری و شبکهٔ نوآوری: تحلیل کتاب سنجی از ادبیات». مدیریت سرمایه اجتماعی، https://doi.org/10.22059/jscm.2024.369931.2476

- کریمی‌خیاوی، ارسلان؛ پناهی، سیامک؛ و کریمی‌نیا، شهاب، (۱۴۰۳). «بررسی ریشه‌های شهرسازی فولدینگ بر اساس تبارشناسی میشل فوکو». تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۲۴ (۷۴): ۴۴۹-۴۳۰. https://doi.org/10.61186/jgs.24.74.18

- Aksnes, D. W., Langfeldt, L. & Wouters, P., (2019). “Citations, citation indicators, and research quality: An overview of basic concepts and theories”. *Sage Open,* 9(1): 2158244019829575. https://doi.org/10.1177/2158244019829575

- Aaker, J. L., Benet-Martinez, V. & Garolera, J. (2001). “Consumption symbols as carriers of culture: A study of Japanese and Spanish brand personality constructs”. *Journal of personality and social psychology,* 81(3): 492. https://doi.org/10.1037//0022-3514.81.3.492

- Akrami, M. & Azhdarian-Shad, Z., (2012). “Genealogy from Nietzsche to Foucault”. *Methodology of Human Sciences,* 18(70): 32–37. https://method.rihu.ac.ir/article_201.html (in Persian).

- Bordons, M. & Zulueta, M. A., (1999). “Evaluation of the scientific activity through bibliometric indices”. *Revista espanola de cardiologia,* 52(10): 790-800. https://doi.org/10.1016/S0300-8932(99)75008-6

- Bozorgi, A.-S., Ghafouri, M. & Mirheydari, M.-S., (2014). “Identifying influential sources in master’s theses at the Research Institute for Culture, Art and Communication during 2000–2009”. *Journal of Knowledge Studies,* 7(26). https://sanad.iau.ir/journal/qje/Article/1040870 (in Persian).

- Danvila-del-Valle, I., Estévez-Mendoza, C. & Lara, F. J., (2019). "Human resources training: A bibliometric analysis". *Journal of Business Research,* 101: 627-636. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.02.026

- Cultural Heritage and Tourism Research Institute. Asar Journal. Retrieved from: https://journal.richt.ir/index.php?sid=2

- Elnaggar, A., (2024). "Nine principles of green heritage science: life cycle assessment as a tool enabling green transformation". *Heritage Science,* 12: 7. https://www.nature.com/articles/s40494-023-01114-z

- European Commission. (2022). *Horizon Europe.* Cultural Heritage Innovations.

- Fei, S. & Luther, K., (2024). *Reexamining Technological Support for Genealogy Research*, Collaboration, and Education.

- Foucault, M., (1972). *The archaeology of knowledge Pantheon Books*. New York.

- Friese, S., (2019). *Qualitative Data Analysis with ATLAS.ti.* SAGE Publications.

- Gattiglia, G., (2025). "Managing Artificial Intelligence in Archeology. An overview". *Journal of Cultural Heritage,* 71: 225-233. https://doi.org/10.1016/j.culher.2024.11.020

- Gingras, Y., (2016). *Bibliometrics and research evaluation: Uses and abuses.* Mit Press.

- Goh, K. C., Kurniawan, T. A., Goh, H. H., Zhang, D., Jiang, M., Dai, W., ... & Meidiana, C., (2024). "Strengthening infrastructure resilience for climate change mitigation: Case studies from the Southeast Asia region with a focus on wastewater treatment plants in addressing flooding challenges". *ACS ES&T Water,* 4(9): 3725-3740. https://doi.org/10.1021/acsestwater.4c00591

- Ha, J. H. & Boynton, L., (2014). "Has crisis communication been studied using an interdisciplinary approach? A 20-year content analysis of communication journals". *International Journal of Strategic Communication,* 8(1):29-44. https://doi.org/10.1080/1553118X.2013.850694

- Hammarfelt, B. & De Rijcke, S., (2015). "Accountability in context: Effects of research evaluation systems on publication practices, disciplinary norms, and individual working routines in the faculty of Arts at Uppsala University". *Research Evaluation,* 24(1): 63-77. https://doi.org/10.1093/reseval/rvu029

- Harcourt, B. E., (2022). "A GENEALOGY OF ARCHAEOLOGY". In: *Young Foucault: The Lille Manuscripts on Psychopathology, Phenomenology, and Anthropology, 1952–1955* (pp. ix-xviii). Columbia University Press. https://doi.org/10.7312/bass20584-001

- Hipp, A. L., Larkin, D. J., Barak, R. S., Bowles, M. L., Cadotte, M. W., Jacobi, S. K., ... & Weiher, E., (2015). "Phylogeny in the service of ecological restoration". *Botany,* 102 (5), https://doi.org/10.3732/ajb.1500119

- ICOMOS. (2023). Guidelines for Heritage Impact Assessments.

- Karimi Khiavi, A., Panahi, S., & Karimnia, Sh., (2024). "Exploring the roots of folding urbanism based on Michel Foucault's genealogy". *Applied Research in Geographical Sciences,* 24(74): 430–449. https://doi.org/10.61186/jgs.24.74.18 (in Persian).

- Khashaei Varnamkhasti, V., Tayebi-Abolhasani, S. A. H., & Asadi, K., (2018). "A genealogy of strategic management journals in Iran and the world". *Science and Technology Policy Letter,* 8(3), 33–49. (in Persian).

- Kovacs, A., Van Looy, B. & Cassiman, B., (2015). "Exploring the scope of open innovation: a bibliometric review of a decade of research". *Scientometrics,* 104: 951-983. https://link.springer.com/article/10.1007/s11192-015-1628-0

- Li, W., Xie, Q., Ao, J., Lin, H., Ji, S., Yang, M. & Sun, J., (2025). "Systematic review: a scientometric analysis of the status, trends and challenges in the application of digital technology to cultural heritage conservation (2019–2024)". *npj Heritage Science,* 13(1), 90. https://doi.org/10.1038/s40494-025-01636-8

- Lian, Y. & Xie, J., (2024). "The evolution of digital cultural heritage research: Identifying key trends, hotspots, and challenges through bibliometric analysis". *Sustainability,* 16(16): 7125. https://doi.org/10.3390/su16167125

- Liu, H., Liu, Y., Wang, Y. & Pan, C., (2019). "Hot topics and emerging trends in tourism forecasting research: A scientometric review". *Tourism Economics,* 25(3): 448-468. https://doi.org/10.1177/1354816618810564

- Moed, H. F., (2017). *Applied evaluative informetrics* (p. 312). Berlin: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-60522-7

- Mohamed, B. & Marzouk, M., (2023). "Bibliometric analysis and visualisation of heritage buildings preservation". *Heritage Science,* 11(1): 101. https://doi.org/10.1186/s40494-023-00947-y

- Pörtner, H. O., Roberts, D. C., Poloczanska, E. S., Mintenbeck, K., Tignor, M., Alegría, A., ... & Okem, A. (2022). Summary for policymakers.

- Reher, D. S., (2024). *Family history at the crossroads: reflections on past, present, and future challenges.* Genus. https://doi.org/10.1186/s41118-024-00235-y

- Rezaei, H., & Khenifar, H., (2023). "A review of social capital, innovation, and innovation networks: A bibliometric analysis of the literature". *Journal of Social Capital Management.* https://doi.org/10.22059/jscm.2024.369931.2476 (in Persian).

- Sugimoto, C. R. & Larivière, V., (2018). *Measuring research: What everyone needs to know.* Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/wentk/9780190640118.001.0001

- Tang, Y., Liu, L., Pan, T. & Wu, Z., (2024). "A bibliometric analysis of cultural heritage visualisation based on Web of Science from 1998 to 2023: a literature overview". *Humanities and Social Sciences Communications,* 11(1): 1-11. https://doi.org/10.1057/s41599-024-03567-4

- Taghizadeh-Fanid, A., Ghodsi, P., Teymouri, I., & Marefat, M., (2024). "A bibliometric analysis of sustainable cities: A study of scientific patterns and trends (1970–2024)". *Local Development (Rural–Urban),* 16(1): 229–263. https://doi.org/10.22059/jrd.2024.374461.668849 (in Persian).

- UNESCO. (2021). Sustainable Development and Cultural Heritage.

- Vieira, R. Q., Neves, V. R. & Balsanelli, A. P., (2022). "Temáticas editoriais da Revista Acta Paulista de Enfermagem: um estudo bibliométrico (1988-2017)". *Acta Paulista de Enfermagem,* 35: eAPE00872. https://doi.org/10.37689/acta-ape/2022AO0313345

- Waltman, L., (2016). "A review of the literature on citation impact indicators". *Journal of informetrics,* 10(2): 365-391. https://doi.org/10.1016/j.joi.2016.02.007

- Yu, Y., Raed, A. A., Peng, Y., Pottgiesser, U., Verbree, E. & van Oosterom, P., (2025). "How digital technologies have been applied for architectural heritage risk management: a systemic literature review from 2014 to 2024". *npj Heritage Science,* 13(1): 45. https://doi.org/10.1038/s40494-025-01558-5